

МАТЕМАТИКА 2

Први колоквијум (19.4.2008) - Група 6

1. Испитати непрекидност функције $f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ у тачки $(0,0)$ ако је

$$a) f(x,y) = \begin{cases} \frac{x^5+y^5}{x^4+y^4}, & (x,y) \neq (0,0) \\ 0, & (x,y) = (0,0) \end{cases}; \quad b) f(x,y) = \begin{cases} \frac{x^3+y^5}{x^4+y^4}, & (x,y) \neq (0,0) \\ 0, & (x,y) = (0,0) \end{cases}.$$

Решење: а) Из неједнакости

$$|f(x,y)| \leq \frac{|x|^5}{x^4+y^4} + \frac{|y|^5}{x^4+y^4} = \frac{x^4}{x^4+y^4}|x| + \frac{y^4}{x^4+y^4}|y| \leq |x| + |y|$$

слиеди $|f(x,y)| \rightarrow 0$ када $(x,y) \rightarrow (0,0)$, а то значи да и $f(x,y) \rightarrow 0$ када $(x,y) \rightarrow (0,0)$. Како је $f(0,0) = 0$, функција f је непрекидна у тачки $(0,0)$.

б) Из $f(0,0) = 0$ и $f(x,0) = \frac{1}{x} \rightarrow +\infty$ када $x \rightarrow 0_+$ слиеди да функција f у тачки $(0,0)$ има прекид, односно није непрекидна.

2. Одредити Тејлоров полином другог реда који у околини тачке $M(1,-1)$ апроксимира функцију $f: (x,y) \mapsto z$ дефинисану имплицитно са

$$z^3 + xyz + x^2 - 2y^2 + 1 = 0, \quad z > 0.$$

Решење: За $x = 1$ и $y = -1$ из дате једнакости и услова $z > 0$ добијамо $\boxed{z(M) = 1}$.

Диференцирањем по x дате једнакости имамо

$$3z^2 z'_x + yz + xyz'_x + 2x = 0, \quad (1)$$

одакле заменом $x = z = 1$, $y = -1$ добијамо $\boxed{z'_x(M) = -1/2}$.

Слично, диференцирањем дате једнакости по y имамо

$$3z^2 z'_y + xz + xyz'_y - 4y = 0, \quad (2)$$

одакле добијамо $\boxed{z'_y(M) = -5/2}$.

Диференцирањем једнакости (1) по x и заменом $x = z = 1$, $y = -$ и $z'_x = -1/2$ добијамо $\boxed{z''_{x^2}(M) = -9/4}$, а диференцирањем једнакости (1) по y и заменом наведених вредности, као и $z'_y = -5/2$, добијамо $z''_{xy}(M) = -21/4$.

Диференцирањем једнакости (2) по y и заменом одговарајућих вредности добијамо $\boxed{z''_{y^2}(M) = -57/4}$.

Узимајући у обзир вредности парцијалних извода првог и другог реда функције f у тачки M имамо

$$\begin{aligned} T_2(x,y) &= z(A) + dz(A) + \frac{1}{2}d^2z(A) \\ &= 1 - \frac{1}{2}(x-1) - \frac{5}{2}(y+1) - \frac{9}{8}(x-1)^2 - \frac{21}{4}(x-1)(y+1) - \frac{57}{8}(y+1)^2 \\ &= -4 - \frac{7}{2}x - \frac{23}{2}y - \frac{9}{8}x^2 - \frac{57}{8}y^2 - \frac{21}{4}xy. \end{aligned}$$

3. Одредити локалне екстремуме функције $f : R^+ \times R^+ \rightarrow R$ дате са $f(x, y) = x^2 + y^2$ при услову $xy = x + y$.

Прво решење: Из услова следи $y = \frac{x}{x-1}$ (јер је $x \neq 1$), па је (при том услову)

$$f(x, y) = x^2 + \frac{x^2}{(x-1)^2} = g(x).$$

Како је

$$g'(x) = \frac{2x}{(x-1)^3}(x-2)(x^2-x+1),$$

то функција g у тачки $x = 2$ има локални минимум. Према томе, $f_{\min, xy=x+y} = f(2, 2) = 8$.

Друго решење: За Лагранжову функцију F , где је

$$F(x, y) = x^2 + y^2 + \lambda(xy - x - y),$$

имамо

$$F'_x = 2x + \lambda y - \lambda, \quad F'_y = 2y + \lambda x - \lambda.$$

Из једнакости $F'_x = 0$ и $F'_y = 0$ добијамо $2(x-y) = \lambda(x-y)$.

Ако је $x = y$, тада из датог услова следи $x = 2$ (јер је $x > 0$) и $\lambda = -4$, па имамо стационарну тачку $A(2, 2)$. Ако је $\lambda = 2$, тада имамо систем $x + y = 1$, $xy = 1$ који нема реалних решења.

Како је $F''_{x^2} = 2$, $F''_{xy} = \lambda$, $F''_{y^2} = 2$ и $dy = -dx$ при датом услову, то је

$$\begin{aligned} d^2F(A) &= 2dx^2 + 2\lambda dx dy + 2dy^2 \\ &= 2dx^2 - 8dx dy + 2dy^2 \\ &= 12dx^2. \end{aligned}$$

Према томе, $d^2F(A) > 0$ за $dx \neq 0$, па f у тачки A има **локални минимум**.

Драган Ђорић